

формирование чуткого отношения не только к миру искусства, но и окружающему миру, содействует развитию высоких эстетических взглядов.

Ключевые слова: ценность, ценностные ориентации, ориентация на ценность, музыкальное сознание.

Legeyda L. O. The valued orientations as main factor of forming of personality of future music master.

In the article the psychological and pedagogical aspects of development of the valued orientations of future music masters are considered and the istoriko-teoretichnyy analysis of problem is done. The valued orientations are an internal component of consciousness and consciousness of personality, and an orientation on a value is certain attitude of person toward the costs of the phenomena, external norms, ideals, options and consuetudes. Development of the valued orientations is the issue of the day of present tense, because exactly the presence of the system of values regulates character and conduct of man in society, influences on forming of sensitive relation not only to the world of art but also outward things, assists development of high aesthetically beautiful looks.

Keywords: value, valued orientations, orientation on a value, musical consciousness.

Макаренко А. І., Мовчан В. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ

У статті наводиться спроба аналізу євроінтеграційних процесів в освіті та їх вплив на розбудову національного освітнього простору, розкривається сутність інноваційного середовища на засадах європейського простору вищої освіти та зміст інформаційних технологій, зокрема інтерактивних технологій навчання

Ключові слова: інформаційно-комунікативні технології, методи навчання, інноваційне середовище, інтерактивні технології навчання, інноваційний процес.

Перехід до третього тисячоліття пов'язаний з технологічною революцією, яка охоплює всі різновиди людської діяльності. Розширення сфери застосування технологій, розповсюдження технологічного підходу на всі галузі суспільного життя (соціальне управління, наука, освіта) несе в собі становлення технології як вагомого фактору розвитку суспільства.

Процес об'єднання Європи та його поширення на Схід супроводжується формуванням спільного освітнього й наукового простору та розробкою єдиних стандартів і критеріїв. Загальновідомо, що Україна, згідно з вимогами Болонського процесу, має здійснити цивілізаційну модернізацію вищої освіти на основі інформаційно-комунікативних технологій. Її мета – забезпечити мобільність і конкурентоспроможність випускників у глобальній ринковій економіці [5, с. 27].

Сучасна школа має на меті створення інноваційного простору навчального середовища для розвитку гармонійно цілісної особистості, де центром уваги є учень з його обдарованістю, здібностями і потенційними можливостями як суб'єкта учіння. Суспільні зміни, такі як розбудова державності, гуманізація та демократизація, спонукають соціум до формування інтелектуальної, соціально активної, творчої особистості. Виконання таких завдань потребує підвищення ефективності навчання, яке безпосередньо залежить від доцільності добору і використання різноманітних методів навчання, найбільш адекватних навчальній темі, та від активізації всього навчального процесу [6].

Засноване на діалогічному мовленні, інтерактивне навчання привернуло увагу багатьох педагогів-науковців: Т. Ф. Бугайко, І. Дичківська, Н. Мосеюк, О. Пометун, О. Пироженко, Ю. Рашкевич, Л. Рижак, М. Трофімчук. В своїх працях, присвячених проблемам розробки та впровадження інноваційних технологій, особливу увагу автори зосереджують на розгляді

питань інтерактивних технологій навчання, враховуючи вимоги Болонського процесу.

Мета статті – розкрити причини інтернаціоналізації європейської освіти та поширення інноваційних технологій навчання.

Процес об'єднання Європи та його поширення на Схід супроводжується формуванням спільного освітнього й наукового простору та розробкою єдиних стандартів і критеріїв. Загальновідомо, що Україна, згідно з вимогами Болонського процесу, має здійснити цивілізаційну модернізацію вищої освіти на основі інформаційно-комунікативних технологій. Її мета – забезпечити мобільність і конкурентоспроможність випускників у глобальній ринковій економіці [5].

Водночас євроінтеграційні процеси в освіті ґрунтуються на принципі національної самототожності освітніх систем. Європейська спільнота з великою пошаною ставиться до освітніх систем різних країн. Адже світоглядно-ціннісною засадою європейської освіти була і залишається єдність у розмаїтті. Така єдність виявляє себе у плюралізмі національних систем освіти, що узгоджуються з європейськими стандартами та цінностями. Тож необхідною умовою інтеграції освіти України в європростір є розбудова її національного освітнього простору на гуманістичних принципах західної цивілізації, який (національний освітній простір) збереже національні духовні цінності та стане бар'єром культурній гомогенізації. Він має зміцнювати національну ідентичність особи та її культурну самобутність.

Інтенсивні інтеграційні процеси в Європі розпочалися відразу після другої світової війни. Вже в 1951 році шістька європейських країн створили Європейську спільноту вугілля і сталі, яка в процесі свого розвитку привела до створення Європейського Союзу – політичного утворення, що сьогодні налічує 27 країн. Очевидно, що в основі політичної інтеграції лежали інтереси економічної співпраці, які мали результатом створення спільного ринку, що забезпечив вільний рух людей, товарів, послуг та капіталів. 16 країн ЄС використовують спільну валюту – Євро. Європейського виміру почала набувати наукова кооперація, співпраця в області культури та спорту [4].

Ю. Рашкевич робить висновок, що освіта лише в силу своєї здорової консервативності та реальної автономії навчальних закладів тривалий час все ще залишалася поза сферою європейської інтеграції. До певного часу це не створювало проблем іншим інтересам, зокрема, економічним. Але відколи міграція трудових ресурсів та зростаючий дефіцит кваліфікованих фахівців досягли значних розмірів, проявилася в повній мірі нова проблема. Різноманіття освітніх систем, яке завжди було сильною стороною Європи, створювало здорове конкурентне середовище, проявило і зворотний бік медалі: працедавцям ставало все складніше зрозуміти суть, рівень та якість кваліфікацій, що представлялися іноземними пошукувачами місця праці [4].

Першим серйозним кроком до інтернаціоналізації європейської освіти стало запровадження в 1987 році програми ERASMUS, метою якої було удосконалення та збільшення обсягів мобільності студентів та викладачів в країнах ЄС, розвиток багатосторонньої міжуніверситетської кооперації, поглиблення співпраці між університетами та підприємствами, поширення інноваційних технологій навчання. В рамках ERASMUS також був напрацьований інструмент перезарахування навчальних досягнень, отриманих студентом в іншому університеті в рамках програми мобільності, – Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Протягом наступних 12 років сотні тисяч студентів з країн ЄС відбули одно- та двосеместрове навчання за кордонами своєї держави, на прикладі довівши доцільність та ефективність обраного шляху.

Але економічна та політична інтеграція в Європі поглиблювалися, і на порядок денний було винесене наступне, набагато масштабніше та складніше завдання гармонізації освітянських систем в європейських країнах на основі розроблення та впровадження рамкових структурних змін навчальних програм з метою створення єдиного європейського простору вищої освіти, яке сьогодні широко відоме під назвою Болонський процес.

В червні 1999 року представники 29 європейських країн підписали Болонську Декларацію, в якій зафіксували основні принципи процесу реформування європейського

простору вищої освіти (ЄПВО):

1. Прийняти систему легко зрозумілих і порівнюваних ступенів.
2. Запровадити систему вищої освіти, яка ґрунтується на двох основних циклах (бакалавр, магістр).
3. Запровадити систему кредитного трансферу, подібну до ECTS.
4. Сприяти мобільності студентів, викладачів і науковців.
5. Сприяти європейській співпраці із забезпечення якості.
6. Сприяти Європейському виміру у вищій освіті (в контексті розробки навчальних планів і міжінституційної співпраці).

Мета створення ЄПВО відображалась у підвищенні якості та конкурентоздатності європейської освіти на основі збереження національних освітянських надбань та їх взаємозбагачення шляхом подальшої інтенсифікації студентської та викладацької мобільності, розвитку загальноєвропейської системи забезпечення якості та поглиблення міжнародної кооперації.

Таким чином, Болонський процес має дві основні цілі – забезпечення зрозумілості освітянських кваліфікацій (принцип 1) та підвищення якості (принцип 5). Все інше – інструментарій для досягнення цілей [4].

Протягом наступних після підписання Болонської декларації років були напрацьовані нові додаткові інструменти та механізми: концепція навчання впродовж життя, нові програми мобільності, загальноєвропейські аналітичні та дослідницькі проекти (найбільш відомий із них – TUNING), Додаток до диплома, Рамка кваліфікацій ЄПВО, докторські студії як третій цикл навчання, співпраця між ЄПВО та Європейським науковим простором, загальноєвропейські стандарти та рекомендації із забезпечення якості, процедури визнання попереднього навчання та неформального навчання (поза рамками університетської системи), перетворення ECTS в систему не тільки перезарахування, а й акумулювання кредитів, нові технології навчання, співпраця із працевлаштуванням випускників. Перелік можна продовжити, адже Болонський процес є саме процесом, що розвивається та удосконалюється впродовж своєї реалізації.

Для здійснення модернізації вищої освіти на основі інформаційно-комунікативних технологій був запроваджений один з методів навчання – інтерактивне навчання. Під терміном “методи навчання” розуміють упорядковані способи взаємопов’язаної діяльності вчителя й учнів, спрямовані на розв’язання навчально-виховних завдань. Тоді як, інноваційне середовище – це педагогічно доцільно організований простір життєдіяльності, який сприяє розвитку інноваційного ресурсу особистості; інтегрований засіб накопичення і реалізації інноваційного потенціалу освітнього закладу [3].

Н. Є. Мосеюк стверджує, що інтерактивне навчання надає можливість здійснювати взаємодію вчителя і учня як рівноправних, рівнозначних суб’єктів навчання. При такій співпраці не відчувається домінування одного учасника навчального процесу над іншим, чи однієї думки над іншою. В створених умовах, учні швидше привчаються бути демократичними, сміливо спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати обґрунтовані самостійні рішення. Н. Є. Мосеюк пояснює інтерактивність як здатність взаємодіяти або знаходитися в режимі діалогу з ким-небудь (людиною) або з чим-небудь (наприклад, комп’ютером) [2, с. 68].

Щоб виконувати освітні завдання, кожен учитель повинен намагатися організовувати інноваційний процес під час навчальної діяльності таким чином, щоб створити сприятливе навчальне середовище, в якому теорія і практика учнів засвоювались одночасно.

М. Трофімчук у інноваційному процесі вбачає комплексну діяльність по створенню, освоєнню, використанню та розповсюдженню нововведень. Він пропонує використовувати під час навчання такі методи, при яких:

- в учнів виникає бажання до творчої, результативної роботи;
- учні стають активними, розкутими, намагаються досягти успіху, при цьому не порушують поведінку у класі [6].

Технологію від методики відрізняють два “принципових” моменти:

- гарантія кінцевого результату;
- проектування майбутнього навчального процесу.

Загально відомо, що одними з основних методичних інновацій є інтерактивні методи навчання. Слово “інтерактив” прийшло до нас із англійської мови “interact”. “Inter” – це “взаємний”, “act” – діяти.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, що має за мету створення комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів; учитель і учень є рівноправними суб’єктами навчання [2].

Т. Ф. Бугайко стверджує, що інтерактивне навчання сприяє формуванню навичок та вмінь як предметних, так і загально навчальних; виробленню життєвих цінностей; створенню атмосфери співробітництва, взаємодії; розвитку комунікативних якостей. Технологія передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв’язання проблем [1]. М. Трофімчук мету інтерактивного навчання вбачає у створенні комфортних умов навчання, при яких учень відчуває свою успішність, свою інтелектуальну досконалість, що робить продуктивним сам освітній процес [6].

Потрібно пам’ятати, що суть інтерактивного навчання полягає у тому, що навчальний процес повинен бути постійно наповнений активною взаємодією всіх учнів. Це базується на співпраці, взаємонавчанні: вчитель – учень, учень – учень.

Організація навчального процесу, за якої неможлива відмова від участі у процесі пізнання є характерною ознакою технології інтерактивного навчання. До переваг технології інтерактивного навчання відносять:

- наявність у кожного учня особистого конкретного завдання, за виконання якого він повинен відзвітувати, тому відчуває власну відповідальність;
- якість виконання поставленого перед групою завдання, залежить від діяльності кожного учня.

Висновки. Таким чином, ми здійснили спробу сформулювати суть інтенсивних євроінтеграційних процесів в освіті, дослідили підходи до організації інноваційного освітнього середовища, проаналізували погляди науковців щодо використання інтерактивного навчання, визначили переваги технології інтерактивного навчання. Подальші наші наукові пошуки будуть спрямовані на аналіз існуючих методик використання інтерактивного навчання для підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу та його доступності.

Використана література:

1. *Бугайко Т.Ф.* Інтерактивні технології особистісно зорієнтованого навчання / Т. Ф. Бугайко. – [Електронний ресурс]. – 07.12.2010. – Режим доступу: http://teacher.at.ua/publ/innovacijni_tekhnologiji_navchannja/interaktivni_tekhnologiji_osobistisno_zorientovanogo_navchannja/63-1-0-6485.
2. *Мойсеюк Н.С.* Педагогіка [Книга]: навч. посібник / Неля Мойсеюк. – вид. 5-е, доп. і перероб. – К., 2007. – 656 с.
3. Нові інформаційні технології в навчанні – [Електронний ресурс]. – 21.10.2009 – Режим доступу: <http://pedagog.profi.org.ua/uk/node/2483>.
4. *Рашкевич Ю.* Болонський процес в Україні: суб’єктивний погляд експерта / Юрій Михайлович Рашкевич. – [Електронний ресурс]. – 29.12.2009. – Режим доступу: http://teacher.at.ua/publ/problema_gumanizaciji_osviti_v_psikhologo_pedagogichnij_literaturi/19-1-0-7005.
5. *Рижак Л.* Євроінтеграція вищої освіти України: аксіологічний вимір / Людмила Рижак // Вісник львівського університету. Філософські науки. – Вип. 11: збірник наукових праць. – Львів, 2008. – С. 27-37.
6. *Трофімчук М.Д.* Інноваційні технології навчання / Марина Дмитрівна Трофімчук. – [Електронний ресурс]. – 11.02.2011. – Режим доступу: http://teacher.at.ua/publ/problema_gumanizaciji_osviti_v_psikhologo_pedagogichnij_literaturi/19-1-0-7005.

Макаренко А. И., Мовчан В. А. Новые информационные технологии в обучении.

В статье приводится попытка анализа евроинтеграционных процессов в образовании и их влияние на развитие национального образовательного пространства, раскрывается сущность инновационной среды на принципах европейского пространства высшего образования и содержание информационных технологий, в частности, интерактивных технологий обучения.

Ключевые слова: *информационно-коммуникативные технологии, методы обучения, инновационная среда, интерактивные технологии обучения, инновационный процесс.*

Makarenko A. I., Movchan V. A. New information technologies in teaching.

In the paper the attempt to analyze European integration processes in education and their impact on the development of national educational space, essence of the innovative environment on the basis of European higher education and information technology content, including interactive learning technologies.

Keywords: *informatively-communicative technologies, teaching methods, innovative environment, interactive technologies of teaching, innovative process.*

Матвійчук О. В.

Національний технічний університет України "КПІ"

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З ФІЗИКИ ЯК ОСНОВА ІНДИКАЦІЇ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ НАСТУПНОСТІ У НАВЧАННІ

У статті проаналізовано результати анкетування та вхідного тестування студентів з фізики з метою з'ясування основних чинників, які впливають на забезпечення наступності у навчально-виховному процесі вищої технічної школи.

Ключові слова: *наступність навчання фізики, вхідний контроль знань, вища технічна школа.*

Модернізація вищої технічної освіти в Україні є стратегічним напрямком. Особливо актуальним є питання підготовки інженерів, бо саме в наш час вони повинні забезпечити науково технічний прогрес нашої держави і підвищувати її авторитет на міжнародному рівні. Конструктивне і позитивне розв'язання проблем, пов'язаних з підвищенням якості підготовки майбутніх інженерів на початку їх навчання в технічному університеті є запорукою вдосконалення всієї системи технічної освіти.

Відповідно до державної політики у галузі освіти і Національної доктрини розвитку освіти в Україні з урахуванням світових тенденцій розвитку неперервної освіти її реалізація повинна здійснюватися через забезпечення наступності змісту й координації освітньо-виховної діяльності на різних її ступенях, котрі функціонують як продовження попередніх і передбачають підготовку осіб для можливого переходу до наступних ступенів [1]. Звідси випливає необхідність розроблення науково-методичних основ наступності навчання фізики в дидактичній системі загальноосвітньої та вищої технічної школи, що дасть змогу цілеспрямовано розвивати творчі інтереси та здібності учнів, слухачів підготовчого відділення та студентів на початку навчання у вищій технічній школі.

Проблема забезпечення наступності і зв'язку загальноосвітньої та вищої школи завжди була предметом досліджень науковців. Особливої актуальності вона набула в сучасній педагогічній науці. Ґрунтовні результати дослідження проблеми реалізації наступності знаходимо в працях Б. Г. Ананьєв, І. В. Антонова, С. М. Годніка, С. У. Гончаренка, Р. С. Гуревича, Н. В. Гусельникової, М. В. Дідовика, В. П. Жуковського, С. Є. Клоса, А. М. Кухти, Л. М. Мазаєвої, Л. Ю. Макаренко, О. Г. Мороза, Д. Ш. Ситдикової, Л. А. Тютюн, Я. Е. Умборга та ін. Така значна кількість праць, з одного боку, говорить про глибину опрацювання цієї теми, а з другого – показує що вона є актуальною.

Слід відзначити, що у проведених дослідженнях недостатньо приділено уваги конкретним крокам щодо забезпечення наступності у навчально-виховному процесі з фізики